

Aules amb soldadets de plom o la uniformització escolar

Arrel de la notícia del primer centre públic que implanta la uniformització, se m'acudeixen una sèrie de reflexions sobre el tema que m'agradaria compartir, per trencar alguns mites urbans al voltant del seu ús

Implantar l'uniforme és més barat. Fals! És més barat reutilitzar roba de parents i amitats, molt més barat! A més, si mantenim hàbits higiènics saludables, que impliquen canviar-se la roba diàriament, cal tenir uns quants uniformes. I recordeu que tenir uniforme no eximeix de tenir també roba de carrer, i no només pels caps de setmana i les vacances, sinó en qualsevol activitat que es faci fora de l'escola: anar a futbol o música uniformat, no mola!

L'uniforme iguala l'alumnat. Fals! L'uniforme els pot fer aparentment semblants l'estona que estan a l'escola, però els nens i nenes no són iguals i això és fa evident en molts altres aspectes: el cotxe del papa, la motxilla, el mòbil... Per sort, la realitat és molt tossuda i es nega a ser falsejada amb facilitat, de manera que els nens i nenes tenen claríssim, en qualsevol cas, qui és més diferent que qui. Però al marge que les diferències no es poden disfressar amb un uniforme, en un grup que té l'objectiu comú d'aprendre, el valor no està en què tothom sigui igual, sinó en acceptar-nos tal com som de diferents. Ser conscient que mai seré com el meu veí de taula no hauria d'impedir en cap moment que siguem amics, ens acceptem i aprenuem junts.

Ah, i si la intenció és igualar, com es justifica que les nenes hagin de portar faldilles de quadres i els nens pantalons? En això sí que podem ser diferents? Serà mal intencionat pensar que l'objectiu és, en aquest cas sí, educar-los per a finalitats sospitosament diferents?

Portar uniforme estalvia problemes a les famílies. Home, doncs si és per estalviar-nos problemes, regulem-ho tot: que ens diguin les autoritats quina roba han de portar, quin mòbil han de tenir, quina tele han de mirar, a quin parc poden anar, què hem de menjar el dilluns.... absurd, oi? Escollir la roba que has de portar és un exercici més de vida. I sí, cert, en ocasions els pares i mares ens haurem d'enfadar amb els fills. Doncs fem-ho amb convenciment, és molt saludable i és la nostra responsabilitat, no la de l'escola ni la del govern.

Però tot això no són més que efectes secundaris més o menys estètics de l'uniforme, danys col·laterals d'una guerra ideològica entre adults que acaba afectant els infants. Però el que em preocupa realment, com a mestra i formadora de futures mestres, és la idea d'aprenentatge i el concepte de ciutadà que hi ha al darrera de la uniformització.

Aprenere no és que tots repeteixin les mateixes paraules o copiïn els mateixos dibuixos o resolguin de la mateixa manera determinats exercicis, sinó canviar la manera de pensar de les persones. Per a aconseguir-ho, cal contactar amb maneres de pensar o interpretar el món diferents a les pròpies, i això és molt més possible i probable en un grup on les diferències siguin evidents, públiques i acceptades que si tenim al cap que tots som iguals i per tant, cal que fem les mateixes coses de la mateixa manera i al mateix moment per arribar a un mateix resultat. Qualsevol que hagi estat en contacte amb grups sap que, per més que intentis controlar una situació per a que tothom n'apregui el mateix, el resultat sempre és molt i molt divers. Perquè som persones diverses. Un mestre ha de comptar amb aquesta diversitat en benefici de tothom.

I el ciutadà que es forma en una aula amb 25 soldadets de plom amb el mestre al davant no té res a veure amb l'acceptació plural de la diversitat, el sentiment democràtic i la participació activa i amb

criteri en el propi desenvolupament del grup o de la societat.

La notícia d'una primera escola pública que s'uniformitza estètica i formalment no representa cap passa endavant en la qualitat de l'educació, almenys no en el camí que sembla desitjable de cara a aconseguir una societat futura millor, més oberta i acollidora amb tothom.